

Magyarországi Német Általános Művelődési Központ

Fenntarthatósági és Ökoiskolai Kon koncepció

2025/2026-os állapot

I. Előszó

Az MNÁMK fenntarthatósági koncepciója átfogó, hosszú távú szakmai stratégia, amely meghatározza pedagógiai munkánk, intézményi működésünk és közösségi életünk alapelveit az általános iskola 1–4. évfolyamától a gimnázium 5–12. évfolyamáig.

Intézményünk 2023. szeptember 1-jétől a magyar rendszer szerinti Ökoiskola címmel rendelkezik. Az Ökoiskola cím elnyerése számunkra nem csupán szakmai elismerés, hanem tudatos és felelős elköteleződés a fenntarthatóság pedagógiája mellett. Jelen fenntarthatósági koncepció egyben intézményünk Ökoiskolai programja is, amely megfelel az Ökoiskola cím követelményeinek, és biztosítja annak tartalmi és szervezeti kereteit.

Meggyőződésünk, hogy a nevelés feladata túlmutat az ismeretátadáson: célunk felelős, érték tudatos, közösségükért és környezetükért cselekvő fiatalok nevelése. A fenntarthatóság nem különálló program vagy kampány, hanem olyan átfogó szemléletmód, amely áthatja az iskola pedagógiai gyakorlatát, működését és közösségi kultúráját.

II. Alapvetés

Fenntarthatósági koncepciónk alapját intézményünk küldetésnyilatkozata és értékrendje képezi és az iskola magyar rendszer szerint működő német nemzetiségi ága pedagógiai programjának környezeti nevelési programjával teljes összhangban áll.

A fenntarthatóságra nevelés, a tudatos és felelős állampolgári magatartás kialakítása, a közösségi szemlélet erősítése, valamint a kulturális identitás ápolása mindkét képzési szinten (1–4. évfolyam és 5–12. évfolyam) közös cél.

A fenntarthatóságot komplex, többdimenziós fogalomként értelmezzük, amely magában foglalja:

- a környezeti felelősségvállalást,
- a társadalmi igazságosság és közösségi felelősség kérdését,
- a gazdasági tudatosságot,
- a kulturális örökség megőrzését.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a német, a magyar és a magyarországi német kulturális hagyományok ápolásának. A mértékletesség, a takarékoság, a közösségi összefogás, a helyi értékek tisztelete olyan alapértékek, amelyek a fenntartható gondolkodás szerves részét képezik.

Baja város és vonzáskörzetének természeti és társadalmi környezete kiváló lehetőséget biztosít a tapasztalati tanulásra, a helyi erőforrásokra épülő pedagógiai gyakorlat kialakítására és a partneri együttműködések erősítésére.

III. Intézményi alapfeltételek

A fenntarthatósági koncepció megvalósításának alapfeltételei:

Szervezeti keretek

- Intézményi ÖKO-munkacsoport működtetése, amely koordinálja a fenntarthatósági és ökoiskolai programok tervezését és megvalósítását.
- Éves ÖKO-munkaterv készítése konkrét feladatokkal, határidőkkel és felelősök megjelölésével.
- Az intézmény ÖKO-kódexének alkalmazása, amely rögzíti a fenntartható és környezettudatos működés alapelveit, és iránymutatásul szolgál az iskola közössége számára.

Személyi feltételek

- A tantestület szakmai elkötelezettsége a fenntarthatóság pedagógiája iránt.
- A nem pedagógus munkatársak aktív és felelős részvétele az intézmény környezettudatos működtetésében (különös tekintettel az energiagazdálkodásra, a hulladékkezelésre és az esztétikus, rendezett környezet kialakítására).
- A Diákönkormányzat bevonása a fenntarthatósági programok tervezésébe és megvalósításába.
- A Szülői Szervezet támogató és együttműködő partnerként való részvétele a programok megvalósításában.

Tárgyi feltételek

- Szelektív hulladékgyűjtés biztosítása.

- Energiatakarékos működés fejlesztése.
- Zöldfelületek gondozása, fejlesztése.
- Egészséges és esztétikus tanulási környezet.

IV. Stratégiai célkitűzések és feladatok

1. A fenntarthatóság elveinek rendszerszintű integrálása

Cél:

A fenntarthatóság pedagógiai elveinek tudatos és következetes beépítése a tanítási-tanulási folyamatba, a tantárgyi struktúrába, valamint az intézményi működés egészébe az 1–12. évfolyam teljes vertikumában.

Feladatok:

- A fenntarthatósági tartalmak megjelenítése az éves tantárgyi tervezésekben és szakmai tervezési dokumentumokban.
- Tantárgyközi kapcsolódások tudatos tervezése és megvalósítása.
- Projektalapú, tapasztalati és élményközpontú tanulási formák alkalmazása.
- A globális és helyi környezeti problémák elemzése, ok-okozati összefüggések feltárása.
- A rendszerszemlélet és a hosszú távú gondolkodás fejlesztése.

2. Környezettudatos és felelős magatartás kialakítása

Cél:

A tanulók környezeti érzékenységeinek fejlesztése, a természeti és épített környezet iránti felelősségvállalás erősítése, valamint a fenntartható életviteli minták tudatosítása.

Feladatok:

- Az ökológiai gondolkodás fejlesztése.
- A felelős döntéshozatal és problémamegoldó gondolkodás erősítése.
- Az energiatakarékosság és a hulladékcsökkentés gyakorlatának tudatosítása.
- A fenntartható fogyasztói magatartás mintáinak bemutatása.
- Az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése.

3. A nemzetiségi és kulturális identitás erősítése

Cél:

A német, a magyar és a magyarországi német kulturális hagyományok ápolása, a helyi értékek megismerése és tisztelete, valamint a hagyományőrzés és a fenntarthatóság közötti összefüggések tudatosítása.

Feladatok:

- Hagyományőrző programok és közösségi rendezvények szervezése.
- A helyi természeti és kulturális örökség pedagógiai célú feldolgozása.
- A mértékletesség, takarékoság és közösségi felelősség értékeinek közvetítése.
- A nemzetiségi identitás és a fenntartható gondolkodás összekapcsolása a nevelési folyamatban.

4. Intézményi működés „zöldítése”**Cél:**

Az energia- és erőforrás-takarékos működés erősítése, a hulladékcsökkentés és a szelektív gyűjtés rendszerének fejlesztése, valamint a fenntartható intézményi gyakorlatok kialakítása.

Feladatok:

- A szelektív hulladékgyűjtés rendszerének fenntartása és fejlesztése.
- Környezettudatos beszerzési és működtetési szempontok érvényesítése.
- Az energia- és vízfogyasztás tudatos csökkentése.
- Az iskolaudvar és az intézmény környezetének folyamatos zöldítése és gondozása.
- Esztétikus, egészséges és fenntartható tanulási környezet biztosítása.

5. Közösségi felelősség és aktív részvétel ösztönzése**Cél:**

A tanulók bevonása környezeti és közösségi projektekbe, akciókba, valamint a társadalmi felelősségvállalás és az aktív állampolgári magatartás fejlesztése.

Feladatok:

- Tanulói projektek és környezeti akciók szervezése.
- A Diákönkormányzat aktív szerepvállalásának biztosítása.

- Pályázatokon, versenyeken és közösségi kezdeményezésekben való részvétel ösztönzése.
- Együttműködés erősítése a szülőkkel és külső partnerekkel.
- Az önkéntesség és a közösségi szolgálat támogatása.

V. Tanórán megvalósuló tevékenységek

A fenntarthatósági tartalmak elsősorban az alábbi tantárgyakban jelennek meg hangsúlyosan:

- környezetismeret (1–4. évfolyam),
- biológia,
- földrajz,
- kémia,
- rajz és vizuális kultúra,
- osztályfőnöki,

A fenntarthatósági szemlélet ugyanakkor valamennyi tantárgyban megjelenik a tantervi kapcsolódási pontok mentén.

Kiemelt pedagógiai módszerek:

- projektmódszer,
- kooperatív technikák,
- vita és érvelés,
- problémamegoldó feladatok,
- terepi megfigyelések.

VI. Tanórán kívüli programok

- Szelektív hulladékgyűjtési akciók.
- Faültetés, iskolaudvar gondozása.
- „Madárbarát iskola” program.
- Jeles napokhoz kapcsolódó témanapok (pl. Föld napja, Víz világnapja).
- Fenntarthatósági témahét.

- Erdei iskola, táborok, osztálykirándulások.
- Iskolakert szakkör működtetése.
- Egészségnap, sportnap.
- Iskolai honlapon és újságban szemléletformáló tartalmak megjelentetése.

VII. Partneri együttműködések

A fenntarthatósági célok megvalósítása érdekében együttműködünk:

- szülőkkel és családokkal,
- helyi önkormányzattal,
- német nemzetiségi önkormányzatokkal,
- környezetvédelemmel foglalkozó szervezetekkel,
- civil szervezetekkel, sportegyesületekkel
- felsőoktatási intézmények szakembereivel,
- helyi szolgáltatókkal és gazdálkodó szervezetekkel,
- egészségügyi szakemberekkel.

Célunk, hogy az iskolában közvetített értékek az otthoni és tágabb közösségi környezetben is megerősítést nyerjenek.

IX. A megvalósítás nyomon követése, értékelése és dokumentálása

A Fenntarthatósági és Ökoiskolai koncepció megvalósítása folyamatos tervezést, visszacsatolást és fejlesztést igényel. Intézményünk kiemelt figyelmet fordít a célkitűzések teljesülésének rendszeres értékelésére és dokumentálására.

1. Nyomon követés és indikátorok

A megvalósulás mérését az alábbi területeken végezzük:

Pedagógiai megvalósulás

- a fenntarthatósági tartalmak beépítése az éves szakmai tervezésbe

- Projektmunkák, témahetek és fenntarthatósági programok tervezett és megvalósult elemei.
- Tantárgyközi együttműködések megjelenése az éves tervezésben.
- Tanulói aktivitás és részvétel környezeti programokban.

Intézményi működés

- Energia- és vízfogyasztási adatok alakulása.
- Szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége és aránya.
- Zöldfelületek állapota, fejlesztések megvalósulása.

Közösségi részvétel

- DÖK által kezdeményezett programok száma.
- Szülői részvétel a fenntarthatósági eseményeken.
- Külső partnerekkel megvalósított együttműködések száma és eredményei.

2. Értékelés

- Az ÖKO-munkacsoport évente értékeli az éves munkatervben meghatározott célok teljesülését.
- A tapasztalatok alapján javaslatot tesz a következő tanév fejlesztési irányaira.
- Az értékelés kiterjed a pedagógiai, szervezeti és működtetési területekre egyaránt.

Fontos szempont a visszacsatolás: a tanulók, pedagógusok, munkatársak és szülők véleményének figyelembevétele kérdőívek, megbeszélések és fórumok keretében.

**A kérdőívek a munkatársak, a diákok és a szülők részére az 1-4. sz. Mellékletekben találhatók, amelyek kitöltését a FORMS felületen biztosítjuk, ezzel is csökkentve a papírfelhasználást.*

3. Dokumentálás és beszámolók készítése

A fenntarthatósági tevékenységek dokumentálása az Ökoiskola cím fenntartásának is alapvető feltétele.

Ennek keretében:

- Éves ÖKO-beszámoló készül az intézmény fenntarthatósági tevékenységeiről.

- A beszámoló tartalmazza a megvalósult programokat, eredményeket, fejlesztési irányokat.
- Az események dokumentálása (fotók, projektbeszámolók, médiamegjelenések) folyamatos.
- A fenntarthatósági programok megjelennek az iskola honlapján és belső kommunikációs felületein.
- A beszámoló alapot képez a következő tanév munkatervének tervezéséhez.

VIII. Záró gondolat

Fenntarthatósági és Ökoiskolai koncepciónk hosszú távú, folyamatos fejlesztést igénylő folyamat. Olyan intézményi kultúra kialakítására törekszünk, amelyben a fenntarthatóság, a hagyománytisztelet és a közösségi felelősség nem külön programként, hanem a mindennapi működés természetes és meghatározó részeként jelenik meg az 1–12. évfolyam teljes vertikumában.

1. sz. melléklet:

Ökoiskolai éves értékelő lap pedagógusok / munkatársak számára

Év: _____

Kedves Kollégák!

Ez az értékelő lap segít átlátni, hogyan valósultak meg az Ökoiskolai és fenntarthatósági programjaink az elmúlt tanévben.

Kérjük, őszintén jelöljétek, mi működött jól, mi volt különösen sikeres, és mely területeken láttok lehetőséget a fejlődésre. Véleményetek fontos, mert együtt tudjuk erősíteni intézményünk környezettudatos és fenntartható működését.

Szempont	Teljes mértékben igaz	Inkább igaz	Inkább nem igaz	Egyáltalán nem igaz	Megjegyzés
A fenntarthatósági célok megjelennek a pedagógiai tervezésben	☐	☐	☐	☐	
Projektek, témahetek és programok megszervezése jól működött	☐	☐	☐	☐	
Az intézmény működése környezettudatos	☐	☐	☐	☐	
Csapatmunka a fenntarthatósági feladatokban hatékony	☐	☐	☐	☐	

Kiemelkedő tartalmak, sikerek, jó gyakorlatok:

Fejlesztendő területek / javaslatok a következő évre:

2. sz.melléklet

Ökoiskolai éves értékelő lap diákok számára (3–4. osztály)

Év: _____

Kedves Gyerekek!

Ez a kis kérdőív segít elmondani, mi tetszett nektek a fenntarthatósági hetünkön, projekteken és játékos programokban.

Jelöljétek az ikonokkal, hogy mi volt a legjobb, mi tetszett, és miben szeretnél még többet csinálni! Ne felejtsetek: minden vélemény számít, mert együtt tehetjük iskolánkat szuper zöld és vidám helyé!

Kérdés	Igen 	Inkább igen 	Inkább nem 	Nem 	Megjegyzés / Mit tetszett?
Részt vehettem az Öko-programokban (projektek, témahetek)	☐	☐	☐	☐	
Tanultam a környezetvédelemről és a fenntarthatóságról	☐	☐	☐	☐	
Érdekesek és hasznosak voltak a foglalkozások	☐	☐	☐	☐	
Részt vettem a programokban és akciókban	☐	☐	☐	☐	
Vigyáztam a környezetre (szemetet nem dobok el, óvom a fákat, madarakat)	☐	☐	☐	☐	
Segítettem a közösségnek (osztályban, iskolában)	☐	☐	☐	☐	

Kiemelkedő élményeim:

Fejlesztendő dolgok a következő évre:

3. sz. melléklet

Ökoiskolai éves értékelő lap diákok számára (5–12. évfolyam)

Év: _____

Kedves Diákok!

Ez a kérdőív segít nekünk megtudni, mi tetszett nektek az Öko-programokban az elmúlt tanévben, és miben tudunk még fejlődni. Jelöljétek, mennyire élveztétek a programokat, és írjátok le a kedvenc élményeiteket, illetve ötleteiteket a következő évre.

Minden vélemény számít, hogy együtt tegyük iskolánkat még zöldebbé és élményszerűbbé!

Szempont	Teljes mértékben igaz	Inkább igaz	Inkább nem igaz	Egyáltalán nem igaz	Megjegyzés
Részt vehettem Öko- programokban, projektekben	☐	☐	☐	☐	
Tudatosan figyelek környezetemre (energia, hulladék, takarékosság)	☐	☐	☐	☐	
Élményszerűen, tapasztalati módon tanultam a fenntarthatóságról	☐	☐	☐	☐	
Aktívan részt vettem közösségi és környezeti projektekben	☐	☐	☐	☐	

Kiemelkedő tartalmak, élmények:

Fejlesztendő területek / javaslatok:

4. sz. melléklet

Ökoiskolai éves értékelő lap szülők számára

Év: _____

Kedves Szülők!

Ez az értékelő lap arra szolgál, hogy visszajelzést kapjunk az Ökoiskolai és fenntarthatósági programjainkról az elmúlt tanévben.

Szeretnénk megtudni, mi működött jól, mi volt különösen értékes gyermekeik számára, és miben látnak lehetőséget a további fejlődésre. Véleményük fontos, hiszen együtt tudjuk erősíteni a fenntarthatóság és környezettudatosság értékeit az iskola és az otthon világában is.

Szempont	Teljes mértékben igaz	Inkább igaz	Inkább nem igaz	Egyáltalán nem igaz	Megjegyzés
Gyermekeim részt vehetett fenntarthatósági programokon	☐	☐	☐	☐	
Az iskola fenntarthatósági programjai támogathatóak	☐	☐	☐	☐	
A gyerek otthoni környezetében is érvényesültek a tanult értékek	☐	☐	☐	☐	
Kapcsolódhattam szülői programokhoz és akciókhoz	☐	☐	☐	☐	

Kiemelkedő tartalmak, sikerek, pozitív élmények:

Fejlesztendő területek / javaslatok a következő évre:
